

Tuberklasmitta í Danmark

Vit eru væl vard

Í farnu viku frættust tíðindi úr Danmark, at eitt starvsfólk á vøggustovu he-ði smittað fimm smábørn við tuberklasjúku. Í tíðindunum í vikuskiftinum hoyrdist samstundis, at pirkað verður móti tuberklasjúku í Vágum.

Söslalúrin vendi sær til Jón á Steig, yvirlækni á Tuberkladeild Føroya og medisinsku deild, og setti honum spurningin, um tuberklasjúkan nú eisini kyknar upp í Føroyum.

— Nei, pirkingin í Vágum hevur als einki við tilburðin í Danmark at gera. Vit ferðast regluliga kring oyggjarnar og kanna um nakar hevur hesa sjúku, sigur Jón á Steig.

— Eftir tí sum er farið fram í Danmark, so hevur starvsfólk á vøggustovu havt smittandi tuberklasjúku. Av tí at smábørn eru rættuliga viðkvæm fyri sjúku, so eru fimm børn smittaði.

Í Føroyum hava vit reglur fyri, at øll starvsfólk á vøggustovum og barnagørdum eru koppsett fyri tuberklasjúku.

Umframt hetta, so verða starvsfólkini eisini kannað eina ferð árliga, so hetta hevur einki at týða hjá okkum.

— Viðvíkjandi tuberklasjúku, so hevur tað alstóran týðning, at fólk hava góðar kringumstøður — har tey búa, fáa góðan mat o.s.fr. ikki eru ov ervaði av arbeiði. — Í so máta eru vit væl vard í Føroyum, og tí hendir tað sjáldan, at tuberklasjúkan kyknar upp hjá okkum.

Í Føroyum hevur verið koppsett móti tuberklasjúku síðan áðrenn seinna heimsbardaga. Øll børn verða koppsett áðrenn tey fara í skúla, og síðan verða tey pirkað regluliga, fyri at vissa seg um, at tey ikki hava tuberklasjúku.

Kortini eru altíð nakrir tilburðir árliga.

Í yvirlitinum hjá Landslækninum vóru soleiðis niggju tilburðir av tuberklasjúku skrásettir í fjór, har triggir tilburðir vóru tuberklasjúka í lungum, sum kann geva smittu frá sær. Tað er ikki lógarásett, at fólk skulu koppsett móti tuberkla-

sjúku — bert starvsfólk á vøggustovu og barnagørdum, umframt lærarar áðrenn teir fara á Lærarskúlan og tá hesir seinni skulu setast í starv.

— Vit minnst enn umstøðurnar, tá tuberklasjúkan herjaði í Føroyum, og tí eru øll áhugaði fyri, at børnini verða koppsett. Í Danmark hendir tað meira enn so, at foreldur nokta, at børn verða koppsett.

Viðvíkjandi koppseting fyri tuberklasjúku, so var tað soleiðis, at Norðanlondini fyri fyrra heimsbardaga gjørdur reglugerð fyri, hvussu sjúkan best kundi basast.

Í Danmark, Noregi og Svøríki gjørdur myndugleikarnir av, at øll børn skuldu koppsett, og síðan pirkað regluliga fyri at vita, um tey vóru vard fyri tuberklasjúku.

Í Íslandi fóru teir annan vegin. Har vóru øll pirkað, og um úrslitið var positivt, so vóru familjurnar hjá hesum børnum koppsett.

— Eg veit, at tað í lötuni liggur eitt álít á skrivi-

borðinum hjá innanríkisráðgjafarum í Danmark, har ætlanin er, at gevast við at koppseta børn, í royndini at spara um útreiðslurnar. Har er ætlanin at nýta íslensku skipanina, sigur Jón á Steig.

Er vandi fyri, at tuberklasjúkan kann kykna aftur á okkara leiðum?

— Nei, tað er ikki vandi fyri tí. Tuberklasjúkan er fyri sovið ein friðarlig sjúka, sum ikki hevur serlig gróðarlíkindi hjá okkum, sum hava hampuligar liviumstøður.

Harafurtímóti er tuberklasjúkan ein fólksjúka í 3. heiminum. Grundin er at fólk liða hungur og bugva vána-liga, og tí ikki hava somu møguleikar at standa móti hesi sjúku, sigur Jón á Steig at enda.

Dag.

Regluligt samband ein fortreyt fyri framburð og trivnað

— Hetta sigur Óla Jákup í Dimun, bóndi, tá Söslalúrin bað um viðmerking til tíðindini, at helikoptari móguleiga ikki varð settur í rutu í ár.

Óla Jákup í Dimun sigur, at tað er ógjøriligt at fáast við jarðarbrúk, um ikki regluligt samband fæst við umheimin.

— Sum nú er, hava vit bert samband eina ferð um vikuna, tá postbáturin í Skúvoy kemur. Báturin er so litil, at hann bert kann hava smáar mongdir av góðsi við til okkara, so vit fáa alt út í bitum her.

— Seinastu árin hevur tað verið soleiðis, at vit hava verið noydd at slakta í so mikið góðari tíð, at ikki heystveðrið kom á okkum, áðrenn vit vóru liðug. Tað hevur uppáftur gjørt, at vit ikki hava verið meir enn hálvliðug við slaktið, tá vit eru farin av oynni, tí vit noyddust at passa okkum lögir.

— Vit hava eisini verið fyri, at vit ikki hava fingið seyðakropparnar av oynni rættstundis vegna veður, og hetta hevur fært við sær, at vit hava fingið minni gott úrslit enn noyddust.

Tað er greitt, at henda stóðan ið hvussu so er ikki skapar áráði og dirvi at fáa nakað nýskapandi á fótur, so sum væl hevði borið til, um umstøðurnar vóru betri. Tað er tí umráðandi, at vit fáa helikoptaraflúgvina í rættlag sum skjótast, tí bert hetta kann skapa framburð og trivnað hjá teimum, sum búa og arbeiða á smáum plássum.

— Um helikoptarin kemur fara vit at umhugsast at búseta okkum í dimun. Tá kundi fingist meira burtur úr enn í dag. Vit hava smábørn, og vit halda ikki at tað er rætt at búa á so fjarskotnum plássi við børnum, um ikki móguleiki er at koma í samband við umheimin, sigur Óla Jákup í Dimun at enda.

Einki rutu-samband

Í Gásadali er einki rutusamband sjóvegis og um tú skalt út bygdini, so er bert móguleikin at ganga upp um fjallið. Solberg Henriksen, bóndi í Gásadali, sigur við Söslalúrin, at helikoptaraflúgvingin

hevði komið væl við hjá bygðafólkunum.

— Sum nú er, noyddast vit at leiga helikoptaran hjá verjuskipinum, um góðs og vøru skulu fáast til vega.

Tó er móguleiki at leiga bát, men tað er ógvuliga óvist og eisini trupult at fáa til húsa, av tí at 100 trapputrin eru frá landingini, umframt slakur kilometur haðani til bygdina.

Ein vegur er gjørdur í samband við ætlanina at gera tunnel til Gásadals, men hetta er ikki vorðið veruleiki. Tó kann hesin vegur nýtast, at stytta leiðina upp um fjallið, so gonguteinurin nú bert er hálvanannan tíma!

— Í lötuni fáast vit við at gera veg til heliportið, sum er bygt í Gásadali. Umleið 137 metra vegastreki skal gerast, men hetta fáast vit bert við í tíðarskeiðnum, tá einki annað er, sigur Solberg Henriksen og skoytir uppá, at tað hevði gagnað bygdini ómetaliga nógv, um helikoptarin byrjaði rutuflúgv, men at bygðafólkið heldur vildi havt, at tunnelin varð gjørdur, tí tá hevði verið

móguleiki at búa í Gásadali, men arbeiðið aðrastaðni.

Fyri á landsstýrisfundi hósadagin

Pauli Ellefsen, lögmaður, sigur við Söslalúrin, at avgerð um helikoptara-

flúgvina kemur fyri á landsstýrisfundi hósadagin.

Pauli Ellefsen kann einki ávíst siga í dag, men metir, at besta loysnin hevði verið at tikið við tilboðnum frá Maersk Air, um at leasa helikoptara vvir eitt seks ára skeið og

síðan keypt henda.

— Tað verður eitt sindur dýrari tað fyrsta árið, av tí at tvær manningar skulu flúgva helikoptaran, til vit hava fingið egnu manning við hollari kunneika til hesa flúgv, sigur Pauli Ellefsen.

Dag.